

Instanța de fond: Judecătoria Chișinău sediul Buiucani (jud: N. Pasecinic)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: L. Bulgac, G. Dașchevici, D. Manole)

DECIZIE

15 noiembrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecător
Judecători

Tatiana Vieru
Nicolae Craiu
Oleg Sternioală

examinând recursul declarat de Întreprinderea Mixtă „Agregat” Societate pe Acțiuni și avocatul Constantinov Vasile,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Karbachevskyy Illya împotriva lui Grinshpun Emmanuil, intervenienți accesorii Întreprinderea Mixtă „Agregat” Societate pe Acțiuni, Primăria mun. Chișinău privind constatarea valabilității contractului de vânzare-cumpărare a imobilului, recunoașterea dreptului de proprietate asupra imobilului, anularea interdicției aplicată asupra imobilului și repararea prejudiciului moral,

împotriva încheierii din 29 iunie 2017 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La data de 09 martie 2011, Karbachevskyy Illya s-a adresat în instanța de judecată cu cerere împotriva lui Grinshpun Emmanuil solicitând constatarea valabilității contractului de vânzare-cumpărare a imobilului amplasat în xxxxx, cu numărul cadastral xxxxx, încheiat între Grinshpun Emmanuil și Karbachevskyy Illya; recunoașterea dreptului de proprietate a lui Karbachevskyy Illya asupra imobilului dat; încasarea de la pârât în beneficiul său a prejudiciului moral pentru neexecutarea corespunzătoare a obligațiilor contractuale în mărime de 100000 dolari SUA.

În motivarea acțiunii s-a indicat că, conform contractului de vânzare-cumpărare încheiat la 10 mai 2007, Grinshpun Emmanuil, a vândut, iar Karbachevskyy Illya, a cumpărat, imobilul amplasat în xxxxx, cu numărul cadastral xxxxx. Conform pct. 6 al contractului, dreptul de proprietate al cumpărătorului apare la momentul autentificării notariale a contractului de vânzare-cumpărare și înregistrării acestuia la Oficiul Cadastral Teritorial mun. Chișinău.

A menționat reclamantul că la data încheierii contractului de vânzare-cumpărare din 10 mai 2007, cumpărătorul și-a îndeplinit obligațiile contractuale asumate. Pe când, pârâtul, conform pct. 7 al contractului, avea obligația de a asigura autentificarea notarială a contractului de vânzare-cumpărare a imobilului în

termen de două luni de la data încheierii tranzacției, obligație ce nu a fost executată. Astfel, contrar obligațiilor asumate, vânzătorul nu a transmis cumpărătorului dreptul de proprietate asupra apartamentului xxxxx, cu numărul cadastral xxxxx, situat în xxxxx.

A precizat reclamantul că, pârâtul a fost contactat de mai multe ori pentru a autentifica notarial încheierea tranzacției, însă acesta de fiecare dată amâna executarea acestei obligații, motivând prin faptul că nu a perfectat actele necesare autentificării notariale a acestui contract.

A susținut reclamantul că, în final, la 04 ianuarie 2011, vânzătorul a asigurat cumpărătorul că va autentifica notarial contractul de vânzare-cumpărare a imobilului din 10 mai 2007, cu achitarea serviciilor aferente autentificării notariale a acestui contract, din cont propriu. La fel, vânzătorul s-a obligat să suporte și cheltuielile înregistrării dreptului de proprietate asupra acestui imobil la Oficiul Cadastral Teritorial mun. Chișinău. La 01 martie 2011, vânzătorul a refuzat autentificarea notarială a contractului de vânzare-cumpărarea a imobilului, fără a mai invoca motive relevante.

A declarat reclamantul că, vânzătorul cu rea credință se eschivează de la executarea obligației de a autentifica notarial contractul de vânzare-cumpărare a imobilului situat în xxxxx.

Prin încheierea din 19 iunie 2013 a Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău s-a admis cererea ÎM „Agregat” SA privind intervenirea în proces în calitate de intervenient accesoriu de partea reclamantului; s-a atras în proces în calitate de intervenient accesoriu de partea reclamantului ÎM „Agregat” SA; s-a declinat competența Judecătoria Rîșcani mun. Chișinău pe cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Karbachevskyy Illya împotriva lui Grinshpun Emmanuil, intervenient accesoriu ÎM „Agregat” SA privind constatarea valabilității contractului de vânzare-cumpărare a imobilului, recunoașterea dreptului de proprietate asupra imobilului dat; încasarea prejudiciului moral pentru neexecutarea corespunzătoare a obligațiilor contractuale și s-a strămutat cauza pentru examinare în fond după competență la Judecătoria Buiucani mun. Chișinău.

Prin încheierea din 25 februarie 2016 a Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău, din oficiu, s-a atras în proces Primăria mun. Chișinău în calitate de intervenient accesoriu.

Prin hotărârea din 20 ianuarie 2017 a Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) s-a admis parțial acțiunea înaintată de Karbachevskyy Illya; s-a declarat valabil contractul de vânzare-cumpărare a imobilului; s-a recunoscut dreptul de proprietate asupra imobilului după Karbachevskyy Illya; s-a încuviințat Oficiul Cadastral Teritorial mun. Chișinău să înregistreze în Registrul bunurilor imobile contractul de vânzare-cumpărare a imobilului; s-a încasat de la Grinshpun Emmanuil în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 25000 lei; în rest acțiunea s-a respins ca neîntemeiată.

Prin încheierea din 03 aprilie 2017 a Curții de Apel Chișinău nu s-a dat curs cererii de apel depusă de ÎM „Agregat” SA, comunicându-i-se apelantului despre necesitatea prezentării cererii de apel motivate și a dovezii de plată a taxei de stat în mărime de 18750 lei, acordându-i un termen de 10 zile din momentul recepționării încheierii pentru înlăturarea neajunsurilor.

La data de 30 mai 2017, ÎM „Agregat” SA a înlăturat parțial neajunsurile indicate de instanța de apel în încheierea din 03 aprilie 2017, prin care nu s-a dat curs cererii de apel, și anume a prezentat instanței cererea de apel motivată, însă nu a prezentat dovada de plată a taxei de stat.

Prin încheierea din 15 iunie 2017 a Curții de Apel Chișinău s-a prelungit termenul de procedură instituit prin încheierea din 03 aprilie 2017 a Curții de Apel Chișinău pentru achitarea taxei de stat de către ÎM „Agregat” SA în mărime de 18750 lei, pînă la data de 29 iunie 2017, ora 12:00.

La 27 iunie 2017 avocatul Constantinov Vasile, în interesele ÎM „Agregat” SA, a înregistrat cererea privind reducerea taxei de stat la cererea de apel depusă împotriva hotărârii din 20 ianuarie 2017 a Judecătorei Chișinău (sediul Buiucani), solicitând reducerea sumei dispuse spre încasarea conform încheierii din 03 aprilie 2017 în mărime de 18750 lei pînă la 270 lei. Concomitent, anexând bonul de plată a taxei de stat în sumă de 270 lei.

Prin încheierea din 29 iunie 2017 a Curții de Apel Chișinău s-a respins cererea depusă de avocatul Constantinov Vasile, în interesele ÎM „Agregat” SA, privind reducerea taxei de stat; s-a restituit apelul depus de ÎM „Agregat” SA împotriva hotărârii din 20 ianuarie 2017 a Judecătorei Chișinău (sediul Buiucani), din motiv că apelantul nu a înlăturat în termen indicațiile instanței de apel conform încheierii din 03 aprilie 2017 și a încheierii din 15 iunie 2017.

La 06 iulie 2017, ÎM „Agregat” SA și avocatul Constantinov Vasile au declarat recurs împotriva încheierii din 29 iunie 2017 a Curții de Apel Chișinău solicitând casarea acesteia, cu admiterea cererii de apel spre examinare de către instanța de apel.

În motivarea recursului s-a invocat că, încheierea contestată a fost emisă cu încălcarea normelor de drept procedurale, constituționale și internaționale, deoarece rezultând din normele de drept menționate, pentru a nu îngreuna dreptul privind accesul la justiție la emiterea încheierii judecătorești despre respingerea cererii de reducere a taxei de stat, instanța judecătorească urmează să acorde un termen suplimentar rezonabil pentru ca apelantul să achite integral suma taxei de stat sau să achite diferența rămasă din suma taxei de stat.

Susține că, prin încheierea contestată nu rezultă că instanța de apel ar fi acordat un termen suplimentar pentru achitarea restanței din suma taxei de stat, după ce a decis de a respinge cererea apelantului de a se folosi de dreptul de reducere a taxei de stat. Mai mult ca atât, apelantul la data de 22.06.2017 a achitat parțial taxa de stat. Astfel, instanța de apel nu a acordat apelantului termenul suplimentar rezonabil pentru achitarea taxei de stat restante, îngreunând astfel accesul la disponibilitatea în drepturi a participanților la proces și a accesului liber la justiție, drepturi prevăzute la art. 27 alin.(1) al CPC, art. 20 al Constituției RM și la art.6 §1 CEDO.

În conformitate cu art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Instanța de apel a adoptat încheierea contestată la 29 iunie 2017, iar ÎM „Agregat” SA și avocatul Constantinov Vasile au declarat recurs la 06 iulie 2017 (f.d.87, vol. III).

Astfel, Colegiul notează că recursul a fost declarat în termen.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de ÎM „Agregat” SA și avocatul Constantinov Vasile întemeiat și pasibil de a fi admis, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 426 alin.(3) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 3 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

În conformitate cu prevederile art. 427 lit. b) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, restituind pricina spre rejudecare.

În conformitate cu prevederile art. 364, alin. (1) Cod de procedură civilă, cererea de apel se depune în scris la instanța judecătorească a cărei hotărâre se atacă, cu plata taxei de stat în cazul în care apelul se impune cu taxă, în condițiile legii.

În conformitate cu prevederile art. 368 Cod de procedură civilă, dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art. 364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel dispune printr-o încheiere să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor. Dacă apelantul îndeplinește în termen indicațiile din încheierea judecătorească, apelul se consideră depus la data prezentării inițiale. Încheierea instanței de apel de a nu se da curs cererii poate fi atacată cu recurs.

Materialele cauzei atestă că prin încheierea din 03 aprilie 2017 a Curții de Apel Chișinău nu s-a dat curs cererii de apel depusă de ÎM „Agregat” SA, comunicându-i-se apelantului despre necesitatea prezentării cererii de apel motivate și a dovezii de plată a taxei de stat în mărime de 18750 lei, acordându-i un termen de 10 zile din momentul recepționării încheierii pentru înlăturarea neajunsurilor.

Prin încheierea din 15 iunie 2017 a Curții de Apel Chișinău s-a prelungit termenul de procedură instituit prin încheierea din 03 aprilie 2017 a Curții de Apel Chișinău pentru achitarea taxei de stat de către ÎM „Agregat” SA în mărime de 18750 lei, pînă la data de 29 iunie 2017, ora 12:00.

Prin încheierea din 29 iunie 2017 a Curții de Apel Chișinău s-a respins cererea depusă de avocatul Constantinov Vasile, în interesele ÎM „Agregat” SA, privind reducerea taxei de stat; s-a restituit apelul depus de ÎM „Agregat” SA împotriva hotărârii din 20 ianuarie 2017 a Judecătorei Chișinău (sediul Buiucani).

Ca temei de restituire a cererii de apel, instanța de apel a invocat că apelantul nu a înlăturat în termen indicațiile instanței de apel conform încheierii din 03 aprilie 2017 și a încheierii din 15 iunie 2017 și anume nu a prezentat dovada de plată a taxei de stat în cuantumul stabilit de instanță.

Colegiul reiterează și prevederile art. 368 alin.(1) Cod de procedură civilă, care stipulează oportunitatea acordării apelantului unui termen pentru lichidarea neajunsurilor.

La caz, Colegiul reține că legislația în vigoare nu stabilește un termen expres pentru înlăturarea neajunsurilor, dar se presupune a fi un termen rezonabil și

suficient pentru apelant pentru a efectua anumite acțiuni procesuale prealabil desfășurării ședinței de examinare a cererii de apel.

Rezultând din norma enunțată și practica judiciară, Colegiul menționează că instanța de apel în cazul în care a hotărât de a nu scuti apelantul de la plata taxei de stat, nu urma a restitui cererea de apel, dar trebuia să acorde un termen rezonabil pentru ca apelantul să se conformeze indicațiilor instanței.

Ori, apelantul, în opinia sa, dispunea de temeiuri pentru a i se reduce / a fi scutit de la plata taxei de stat și conta pe un rezultat favorabil și neobținând finalul scontat urma să îndeplinească indicațiile instanței într-un termen rezonabil acordat de aceasta.

În conformitate cu art. 110 Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

În conformitate cu art. 113 alin. (1) Codul de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează o dată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța judecătorească (judecător).

La caz, instanța de recurs reține că din materialele cauzei rezultă că taxa de stat a fost achitată integral în termenul acordat de către instanța de apel, ceea ce se confirmă prin ordinul de încasare a numerarului nr. A3Q4-9100 din 29 iunie 2017 și prin ordinul de încasarea a numerarului nr. TMSU-8100 din 22 iunie 2017 (f.d.75, 90, vol. III).

În acest context este de menționat că neajunsurile actului procedural, în speță, cererea de apel, au fost înlăturate în interiorul termenului acordat.

Sub acest aspect și luând în considerare că indicațiile instanței de apel conform încheierii din 03 aprilie 2017 și a încheierii din 15 iunie 2017 privind plata taxei de stat au fost executate în termen, Colegiul consideră, întru evitarea îngrădirii recurentului accesului liber la justiție conform art. 20 al Constituției al RM și art. 5 Cod de procedură civilă, că cauza urmează a fi trimisă spre judecare pentru judecarea cererii de apel.

Colegiul notează, că dreptul de acces la un tribunal constituie un element inerent al tuturor garanțiilor procedurale prevăzute în Convenție (CEDO, hotărârea Campbell și Fell vs. Marea Britanie din 25.02.1982). Drepturile fundamentale trebuie garantate într-o manieră concretă și reală, iar nu iluzorie și teoretică, imposibilitatea concretă de sesizare a unei instanțe de către persoana interesată constituie o încălcare a dreptului acesteia de acces la justiție (CEDO, hotărârea Airey vs. Irlanda din 09.10.1979).

În această ordine de idei, faptele relatate generează casarea încheierii contestate, or, menținerea acesteia, în condițiile enunțate, ar constitui o îngrădire a posibilității ÎM „Agregat” SA de a dispune de drepturile sale procedurale în condițiile normelor în vigoare, care sunt garantate și de Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, precum și îngrădirea accesului la justiție.

Astfel, soluția adoptată de instanța de apel prin încheierea contestată nu este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul prevederilor art. 6 § 1 CtEDO, care statuează că orice persoană are dreptul la judecarea în mod

echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că s-a stabilit în mod cert încălcarea de către instanța de apel a normelor de drept procedural și în consecință îngrădirea dreptului de acces la justiție, garantat de Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul și de a casa încheierea instanței de apel din 29 iunie 2017, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, pentru judecarea cererii de apel.

În conformitate cu prevederile art. 427 lit. b) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Întreprinderea Mixtă „Agregat” Societate pe Acțiuni și avocatul Constantinov Vasile.

Se casează încheierea din 29 iunie 2017 a Curții de Apel Chișinău, adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Karbachevskyy Ilyya împotriva lui Grinshpun Emmanuil, intervenienți accesorii Întreprinderea Mixtă „Agregat” Societate pe Acțiuni, Primăria mun. Chișinău privind constatarea valabilității contractului de vânzare-cumpărare a imobilului, recunoașterea dreptului de proprietate asupra imobilului, anularea interdicției aplicată asupra imobilului și repararea prejudiciului moral, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, pentru judecarea cererii de apel.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței, judecător

Tatiana Vieru

Judecători

Nicolae Craiu

Oleg Sternioală